

HET UNIVERSELE HUIS VAN GERECHTIGHEID

April 2002

Aan de religieuze leiders van de wereld

1. Het is de blijvende erfenis van de twintigste eeuw dat de volkeren van de wereld zichzelf wel moesten gaan zien als leden van één en hetzelfde mensenras, met de aarde als hun gemeenschappelijk vaderland. Hoewel conflicten en geweld nog altijd de horizon verduisteren, zijn vooroordelen die vroeger inherent leken aan de menselijke aard, overal aan het verdwijnen. En tegelijk daarmee de barrières die de mensenfamilie lange tijd hebben verdeeld in een Babel van onsamenvangende culturele, etnische of nationale identiteiten. Dat zo'n wezenlijke verandering zich in zo korte tijd kon voltrekken – vanuit historisch perspectief bezien vrijwel van de ene dag op de andere – wijst op de fenomenale mogelijkheden voor de toekomst.
2. De tragiek wil dat de georganiseerde religie, die het bevorderen van broederschap en vrede tot haar onvervreembare bestaansreden moet rekenen, daarbij in de praktijk maar al te vaak een van de grootste obstakels is; ze verleent al sinds lange tijd geloofwaardigheid aan fanatisme, om een uiterst pijnlijk voorbeeld te noemen. Wij, als bestuurscollege van een van de wereldreligies, voelen het als onze verantwoordelijkheid om serieuze aandacht te vragen voor de uitdaging die dit betekent voor het religieus leiderschap. Zowel de kwestie zelf als de omstandigheden waartoe zij aanleiding geeft, vereisen dat wij vrijuit spreken. Wij vertrouwen erop dat onze gemeenschappelijke dienstbaarheid aan het goddelijke ervoor zal zorgen dat onze woorden met dezelfde welwillendheid zullen worden ontvangen als waarmee ze naar voren zijn gebracht.
3. De kwestie dient zich des te scherper aan wanneer men bedenkt wat er op andere terreinen is bereikt. Vrouwen werden in het verleden – op enkele uitzonderingen na – beschouwd als een minderwaardige soort, omgeven met bijgeloof over de aard van hun wezen, de kans ontzegd om de mogelijkheden van de menselijke geest tot uitdrukking te brengen en gedegradeerd tot de rol van dienstbaarheid aan de behoeften van de man. Zeker, er zijn veel samenlevingen waarin deze situatie nog voortduurt en zelfs fanatiek wordt verdedigd. Maar op wereldschaal heeft het idee van de gelijkwaardigheid van de seksen, al was het maar om praktische redenen, de kracht aangenomen van een universeel aanvaard principe. Het idee geniet eenzelfde respect in het merendeel van de academische wereld als in de wereld van de media. Deze veranderde houding is zo fundamenteel dat de voorstanders van mannelijke suprematie hun heil moeten zoeken in de marges van wat maatschappelijk te verantwoorden is.
4. De geplaagde bataljons van het nationalisme ondergaan eenzelfde lot. Bij iedere nieuwe wereldcrisis wordt het voor de burger makkelijker om onderscheid te maken tussen een vaderlandsliefde die iemands leven verrijkt en de onderwerping aan opruiende retoriek, die haat jegens en angst voor anderen opwekt. Zelfs wanneer deelname aan vertrouwde nationalistische rituelen passend is, wordt de publieke reactie tegenwoordig even vaak gekenmerkt door gevoelens van onbehagen als vroeger door sterke overtuiging en vurig enthousiasme. Dit effect is nog versterkt door de geleidelijke herstructurering van de internationale orde. Wat de tekortkomingen van de Verenigde Naties in hun huidige vorm ook

mogen zijn en hoe beperkt ook hun mogelijkheden om gemeenschappelijke militaire actie tegen agressie te ondernemen, niemand kan ontkennen dat de verafgoding van absolute nationale soevereiniteit aan het uitsterven is.

5. De vooroordelen op het gebied van ras en etniciteit ondergaan eenzelfde lot door historische processen die weinig geduld meer hebben met dergelijke pretenties. Met name op dit gebied wordt het verleden resoluut veroordeeld. Racisme is zo besmet geraakt door de associatie met de gruwelen van de twintigste eeuw dat het in zekere mate als een geestesziekte wordt beschouwd. Hoewel rassenvooroordelen in veel delen van de wereld nog als maatschappelijk aanvaardbaar gelden – en een funeste invloed hebben op het leven van een aanzienlijk deel van de mensheid – worden ze inmiddels in zo brede kring principieel verworpen dat geen enkele groep mensen zich er nog veilig mee kan laten identificeren.
6. Het is niet zo dat een duister verleden is uitgewist en dat er plotseling een nieuwe wereld van licht is geboren. Enorme aantallen mensen gaan nog gebukt onder de gevolgen van diepgewortelde vooroordelen op het gebied van etniciteit, geslacht, nationaliteit, kaste en klasse. Alles wijst erop dat zulke onrechtvaardigheden nog lang zullen aanhouden, omdat de instellingen en maatstaven die de mensheid in het leven roept maar heel langzaam voldoende macht krijgen om nieuwe verhoudingen te creëren en de nood van de onderdrukten te lenigen. Het is eerder zo dat er nu een drempel is overschreden waarnaar de terugkeer, op een geloofwaardige wijze, onmogelijk is. Wezenlijke principes zijn onderkend, uitgesproken, uitgebreid in de publiciteit gebracht, en zij vatten in toenemende mate post bij instellingen die deze principes aan het openbare leven kunnen voorschrijven. Het staat vast dat er uiteindelijk, hoe langdurig en pijnlijk de strijd ook is, aan de basis van de samenleving een radicale verandering teweeg wordt gebracht in de verhouding tussen alle volkeren.

* * *

7. Toen de twintigste eeuw begon leek, meer dan welk ander vooroordeel dan ook, het religieus vooroordeel onder de druk van de veranderingen te bezwijken. In het Westen had de wetenschappelijke vooruitgang al afgerekend met enkele belangrijke zuilen van sektarische exclusiviteit. In het licht van de verandering in het zelfbeeld van de mensheid leek de interreligieuze beweging de meest belovende nieuwe religieuze ontwikkeling. In 1893 verraste de Columbiaanse Wereldtentoonstelling zelfs haar ambitieuze organisatoren, door het leven te schenken aan het beroemde Parlement van Religies, een op een spirituele en morele consensus gestoelde visie die in alle werelddelen tot de verbeelding van het volk sprak en zelfs de wetenschappelijke, technologische en commerciële wonderen die op de tentoonstelling werden gehuldigd wist te overschaduwen.
8. Kortom, het zag ernaar uit dat eeuwenoude muren waren omgevallen. Invloedrijke religieuze denkers noemden de vergadering uniek, ‘nog nooit eerder voorgekomen in de geschiedenis van de wereld’. Het Parlement had, aldus de eminente hoofdorganisator, ‘de wereld bevrijd van fanatisme’. Een inventief leiderschap, zo werd zelfverzekerd voorspeld, zou de kans grijpen om in de sinds lang verdeelde religieuze gemeenschappen van de wereld een geest van broederschap te wekken, die de onmisbare morele fundering zou kunnen vormen voor de nieuwe wereld van welvaart en vooruitgang. Aldus aangemoedigd kwamen er overal

interreligieuze bewegingen tot bloei. Uitgebreide literatuur, in vele talen verkrijgbaar, maakte een steeds breder publiek van zowel gelovigen als niet-gelovigen bekend met de leer van alle grote religies, een interesse die na verloop van tijd werd overgenomen door radio, televisie, film en tenslotte internet. Het wetenschappelijk onderwijs kwam met studieprogramma's voor vergelijkende godsdienstwetenschappen. Tegen het einde van de eeuw waren interreligieuze diensten, die enkele tientallen jaren eerder nog ondenkbaar waren geweest, gemeengoed aan het worden.

9. Het is helaas duidelijk dat het deze initiatieven aan zowel intellectuele samenhang als spirituele betrokkenheid ontbreekt. In contrast tot de eenwordingsprocessen die de overige sociale verhoudingen van de mensheid veranderden, wordt het denkbeeld dat alle grote wereldreligies wat betreft aard en oorsprong gelijkwaardig zijn nog altijd koppig bestreden door diepgewortelde sektarische denkpatronen. De voortschrijdende rassenintegratie is niet alleen een kwestie van sentimentaliteit of strategie, maar het gevolg van de erkenning dat alle mensen op de wereld één enkele soort vormen, waarvan de vele varianten op zichzelf voor de individuele leden ervan geen voordeel opleveren of een handicap vormen. Op diezelfde manier heeft de vrouwenemancipatie ervoor gezorgd dat zowel de maatschappelijke instellingen als de publieke opinie erkennen dat er geen aanvaardbare gronden bestaan – biologisch, sociaal noch moreel – om vrouwen niet als volledig gelijkwaardig aan mannen te beschouwen, en meisjes niet dezelfde opleidingskansen te bieden als jongens. Evenmin is het zo dat de waardering voor het aandeel dat sommige naties leveren aan de vorming van een zich ontwikkelende mondiale beschaving de overgeërfde illusie ondersteunt dat andere volkeren weinig of niets daaraan kunnen bijdragen.
10. Tot een zo wezenlijke heroriëntering lijkt het religieus leiderschap voor het merendeel niet in staat. In andere delen van de samenleving worden de implicaties van de eenheid van de mensheid niet alleen verwelkomd als de onvermijdelijke volgende stap in de vooruitgang van de beschaving, maar ook als de vervulling van allerlei particuliere identiteiten die onze soort met zich meebrengt naar dit kritieke moment in onze gemeenschappelijke geschiedenis. Desondanks staat het overgrote deel van de georganiseerde religie als verlamd aan de drempel van de toekomst, nog altijd in de greep van dezelfde dogma's en aanspraken op geprivilegieerde toegang tot de waarheid die debet waren aan enkele van de bitterste conflicten die de wereldbevolking ooit hebben verdeeld.
11. De gevolgen voor het menselijk welzijn zijn desastreus geweest. Het is zonder twijfel overbodig om tot in detail uit te weiden over de verschrikkingen die thans ongelukkige bevolkingen treffen door uitbarstingen van fanatisme die de naam van religie te schande maken. En dit is geen recent verschijnsel. De Europese godsdienstoorlogen in de zestiende eeuw, om een van de vele voorbeelden te noemen, kostten aan ongeveer dertig procent van de bevolking van dat continent het leven. Men moet zich afvragen wat de uiteindelijke oogst is van het zaad dat in het bewustzijn van de mensen werd gezaaid door de blinde krachten van het sektarisch dogmatisme die zulke conflicten uitlokten.
12. Aan deze opmaak van de balans moet het verraad aan het leven van het verstand worden toegevoegd, een verraad dat – meer dan enige andere factor – de religie heeft beroofd van haar inherente vermogen om een beslissende rol te spelen in de ontwikkelingen in de wereld. Door zich uitsluitend bezig te houden met kwesties die de menselijke krachten verspillen en uithollen, spelen religieuze instellingen maar al te vaak een hoofdrol bij het ontmoedigen van

zowel het onderzoek van de werkelijkheid als het gebruik van de intellectuele mogelijkheden waardoor het mensenras zich onderscheidt. Veroordelingen van het materialisme of het terrorisme leveren geen werkelijke bijdrage aan de oplossing van de huidige morele crisis als ze daarbij niet allereerst in heldere bewoordingen het gebrek aan verantwoordelijkheid aan de kaak stellen dat gelovige massa's blootstelde aan- en kwetsbaar maakte voor deze invloeden.

13. Dergelijke overdenkingen, hoe pijnlijk ook, zijn niet zozeer een aanklacht tegen de georganiseerde religie als wel een herinnering aan de unieke kracht die deze vertegenwoordigt. Religie, zo weten we allemaal, raakt aan de wortels waaraan motivatie ontspringt. Waar ze trouw bleef aan de geest en het voorbeeld van de alles overtreffende Figuren die de wereld haar grote geloofsrichtingen hebben gegeven, heeft religie hele bevolkingsgroepen in staat gesteld om lief te hebben, te vergeven, scheppend bezig te zijn, durf te tonen, vooroordelen te overwinnen, zich op te offeren voor het algemeen welzijn en dierlijke instincten te beteugelen. Het is ontegenzeggelijk de invloed van de opeenvolging van deze Manifestaties van het goddelijke, vanaf het begin van de ons bekende geschiedenis, die de kiemkracht vormt in de cultivering van de menselijke natuur.
14. Deze zelfde kracht, die in vroegere eeuwen zo doeltreffend heeft gewerkt, blijft een onuitwisbaar kenmerk van de menselijke geest. Tegen alle verwachtingen in, en zonder aanmoediging van betekenis, blijft ze de overlevingsstrijd steunen van talloze miljoenen en doet ze in alle landen helden en heiligen opstaan wier leven de meest overtuigende rechtvaardiging vormt van de beginselen die in hun respectievelijke heilige geschriften staan. Zoals het verloop van het beschavingsproces aantoonde, is religie ook in staat om de structuur van maatschappelijke verhoudingen diepgaand te beïnvloeden. Sterker nog, er is moeilijk één wezenlijke stap voorwaarts in het beschavingsproces te bedenken die zijn morele stuwkracht niet aan deze eeuwige bron heeft ontleend. Is het dan denkbaar dat het millennialang durende proces van het organiseren van de planeet zijn hoogtepunt kan bereiken in een spiritueel vacuüm? Ook al zouden de perverse ideologieën die de afgelopen eeuw op onze planeet zijn losgelaten verder geen enkele bijdrage hebben geleverd, ze hebben wel afdoende aangetoond dat niet in de leemte kan worden voorzien door alternatieven die binnen de reikwijdte van de menselijke inventiviteit liggen.

* * *

15. De implicaties voor deze tijd worden samengevat door Bahá'u'lláh in woorden die meer dan een eeuw geleden geschreven zijn en in de tussenliggende decennia wijd en zijd zijn verspreid:

“Er kan geen enkele twijfel over bestaan dat alle mensen ter wereld, tot welk ras of welke godsdienst zij ook behoren, hun bezieling putten uit één hemelse Bron en de onderdanen zijn van één God. Het verschil tussen de voorschriften waaronder zij leven moet worden toegeschreven aan de wisselende vereisten en behoeften van de tijd waarin deze werden geopenbaard. Deze werden – uitgezonderd enkele voorschriften die voortvloeien uit 's mensen verdorvenheid – door God beschikt en zijn een afspiegeling van Zijn Wil en Plan. Verheft u en verbrijzelt, gewapend met de kracht van geloof, de goden van uw ijdele verbeelding die verdeeldheid onder u zaaien. Houdt u vast aan hetgeen u nader tot elkander brengt en u verenigt.”

16. Een dergelijk pleidooi is geen oproep om de fundamentele waarheden van ook maar één van de grote geloofssystemen te verwerpen. In tegendeel. Geloof gehoorzaamt aan zijn eigen wetten en is zijn eigen rechtvaardiging. Wat anderen geloven – of niet geloven – kan onmogelijk gezaghebbend zijn voor enig individueel geweten dat die naam waardig is. Wat de bovenstaande woorden onmiskenbaar bepleiten, is de verwerping van al die aanspraken op exclusiviteit of finaliteit die, door met hun wortels het leven van de geest te verstikken, in hoofdzaak schuldig zijn geweest aan het smoren van de impuls tot eenheid en aan het zaaien van haat en geweld.
17. Het is juist deze historische uitdaging waarop de religieuze leiders ons inziens moeten reageren, wil religieus leiderschap nog betekenis hebben in de mondiale samenleving die het gevolg is van de transformerende ervaringen van de twintigste eeuw. Het is duidelijk dat steeds meer mensen zich beginnen te realiseren dat de waarheid die aan alle religies ten grondslag ligt in wezen één en dezelfde is. Deze erkenning is niet het resultaat van theologische discussies, maar van een intuïtief bewustzijn dat voortkomt uit de groeiende ervaring met anderen, en uit de beginnende aanvaarding van de eenheid van de mensenfamilie zelf. Uit de mengelmoes van religieuze doctrines, rituelen en wetsvoorschriften – de erfenis van verdwenen werelden – rijst een besef op dat het spirituele leven, net als de eenheid die manifest is in de uiteenlopende nationaliteiten, rassen en culturen, één onbegrensde werkelijkheid vormt die voor iedereen even toegankelijk is. Teneinde dit vage en nog aarzelende inzicht in staat te stellen zich te consolideren en een effectieve bijdrage te leveren aan de opbouw van een vreedzame wereld, moet het de hartelijke ondersteuning genieten van diegenen tot wie, zelfs op dit late uur, grote delen van de wereldbevolking zich wenden om leiding.
18. Er zijn beslist grote verschillen tussen de voornaamste religieuze tradities van de wereld op het gebied van maatschappelijke voorschriften en vormen van verering. Gezien de duizenden jaren waarin achtereenvolgende openbaringen van het goddelijke zich op de veranderende behoeften van een zich voortdurend ontwikkelende beschaving hebben gericht, kan dat ook moeilijk anders. Sterker nog, inmiddels is gebleken dat een inherent kenmerk van de heilige geschriften van de meeste grote geloofsrichtingen eruit bestaat dat ze uiting geven, in welke vorm dan ook, aan het beginsel van het evolutionaire karakter van religie. Wat moreel niet te rechtvaardigen valt is het aanwenden van culturele verworvenheden, die bedoeld zijn om de spirituele ervaring te verrijken, voor het opwekken van vooroordeel en vervreemding. Het zal altijd de belangrijkste taak van de ziel zijn om de werkelijkheid te onderzoeken, in overeenstemming te leven met de waarheden waarvan zij overtuigd raakt en de pogingen van andere zielen om hetzelfde te doen ten volle te respecteren.
19. Hier kan tegenin worden gebracht dat als alle grote religies in oorsprong als even goddelijk moeten worden beschouwd, de bekering van grote aantallen mensen van de ene religie tot de andere in de hand wordt gewerkt of in elk geval wordt vergemakkelijkt. Of dit nu waar is of niet, het is in elk geval van ondergeschikt belang vergeleken met de gelukkige omstandigheid dat de geschiedenis zich eindelijk opengesteld heeft voor degenen die zich bewust zijn van het bestaan van een wereld die dit aardse bestaan overstijgt en met de verantwoordelijkheid die dit bewustzijn met zich meebrengt. Alle grote geloofsrichtingen kunnen indrukwekkende en geloofwaardige voorbeelden noemen van de doeltreffende manier waarop het morele karakter door dit bewustzijn wordt gevoed. Evenzo kan niemand overtuigend bewijzen dat de doctrines van één bepaalde geloofsrichting meer of minder fanatisme en bijgeloof hebben voortgebracht

dan die van een van de andere. In een zich integrerende wereld is het van nature zo dat reactie- en organisatiepatronen aan een voortdurend veranderingsproces onderhevig zijn en het is voorzeker aan de instellingen, van welke aard dan ook, om af te wegen hoe deze ontwikkelingen in zodanige banen kunnen worden geleid dat de eenheid erdoor bevorderd wordt. De garantie dat het resultaat uiteindelijk positief zal zijn – zowel spiritueel, moreel als maatschappelijk – is gelegen in het onwrikbare geloof van de niet geraadpleegde menigten dat het universum niet door menselijke wispelturigheid wordt bestierd, maar door een liefhebbende en onfeilbare Voorzienigheid.

20. Tegelijk met het afbrokkelen van de barrières tussen volkeren is onze tijd getuige van het instorten van de ooit onoverkomelijke muur die, naar men vroeger aannam, het leven in de Hemel en het leven op Aarde eeuwig van elkaar zou scheiden. De heilige geschriften van alle religies hebben hun gelovigen altijd geleerd dat ze dienstbaarheid aan anderen niet alleen als een morele plicht moeten beschouwen, maar ook als een weg voor de ziel zelf om nader tot God te komen. De toenemende herstructurering van de huidige maatschappij verleent tegenwoordig nieuwe dimensies aan de betekenis van deze vertrouwde lessen. Naarmate de eeuwenoude belofte van een wereld die door principes van rechtvaardigheid wordt beziel langzaam het karakter aanneemt van een realistische doelstelling, zal men het steeds meer als wederkerige aspecten van een volwassen spiritueel leven gaan beschouwen dat er moet worden voorzien in zowel de behoefte van de ziel als in die van de maatschappij.
21. Als het religieus leiderschap de uitdaging die deze laatste visie vertegenwoordigt wil aannemen, zal allereerst moeten worden erkend dat religie en wetenschap de twee onmisbare kennissystemen zijn waardoor de potentiële vermogens van het bewustzijn zich ontwikkelen. Verre van in strijd te zijn met elkaar, zijn deze twee fundamentele wijzen waarop de geest de werkelijkheid onderzoekt, van elkaar afhankelijk en hebben ze uiterst vruchtbaar kunnen samenwerken tijdens die zeldzame maar gelukkige perioden in de geschiedenis waarin werd erkend dat ze complementair zijn. De inzichten en vaardigheden die het resultaat zijn van de wetenschappelijke vooruitgang zullen voor hun juiste toepassing altijd aan spirituele en morele waarden moeten worden getoetst; en religieuze overtuigingen, hoe dierbaar ook, dienen zich gewillig en dankbaar te onderwerpen aan een onafhankelijke toets met behulp van wetenschappelijke methodes.
22. Ten slotte komen wij bij een kwestie die we met enige schroom benaderen, aangezien zij rechtstreeks het geweten raakt. Onder de vele verleidingen die de wereld biedt, is het de beproeving van de uitoefening van macht in geloofszaken die de religieuze leiders – niet verwonderlijk – het meest en voortdurend bezighield. Niemand die zich lange jaren aan diepgaande meditatie en studie van de heilige geschriften van een van de grote godsdiensten heeft gewijd, hoeft nog herinnerd te worden aan het dikwijls herhaalde axioma over het vermogen van macht om te corrumperen, een vermogen dat toeneemt naarmate de macht groeit. De innerlijke overwinningen die in dit opzicht in alle stilte zijn behaald door talloze geestelijken in vele eeuwen, vormen ongetwijfeld een van de belangrijkste bronnen voor de creatieve kracht van de georganiseerde religie en dienen als een van haar grootste verdiensten te worden beschouwd. In diezelfde mate heeft het feit dat andere religieuze leiders bezweken voor de verleiding van wereldlijke macht en rijkdom bij allen die daarvan getuige zijn een vruchtbare voedingsbodem geschapen voor cynisme, corruptie en wanhoop. De gevolgen die dit heeft voor het vermogen van de religieuze leiders om op dit moment in de geschiedenis hun maatschappelijke verantwoordelijkheid op zich te nemen, behoeven geen verder betoog.

* * *

23. Omdat ze zich bezighoudt met het veredelen van het karakter en het harmoniseren van verhoudingen, is religie al sinds mensenheugenis de hoogste autoriteit op het gebied van zingeving. In elk tijdperk heeft ze het goede voorgestaan, het kwade veroordeeld en steeds aan een ieder die het maar wilde zien een uitzicht geboden op nog niet gerealiseerde mogelijkheden. Uit haar raadgevingen heeft de rationele ziel moed geput om beperkingen te overwinnen die hem door de wereld werden opgelegd en om zich te ontplooien. Zoals de naam al impliceert, is religie tegelijkertijd de belangrijkste kracht die verschillende volkeren samenbindt in steeds grotere en complexere samenlevingen waardoor de aldus vrijgekomen individuele capaciteiten tot uiting kunnen komen. Het grote voordeel van de huidige tijd is het overzicht, waardoor de hele mensheid is staat is om dit beschavingsproces als één enkel verschijnsel te zien: de steeds terugkerende ontmoetingen van onze wereld met de wereld van God.
24. Geïnspireerd door dit perspectief heeft de bahá'í-gemeenschap interreligieuze activiteiten van meet af aan krachtig bevorderd. Afgezien van de dierbare vriendschappen die door deze activiteiten worden gekweekt, zien de bahá'ís in de inspanning van diverse religies om nader tot elkaar te komen een antwoord op de goddelijke Wil ten behoeve van een mensheid die haar collectieve volwassenheid nadert. De leden van onze gemeenschap zullen op alle mogelijke manieren hulp blijven bieden. Wij zijn het echter aan onze partners in deze gezamenlijke inspanning verplicht om duidelijk te stellen dat wij ervan overtuigd zijn dat de interreligieuze dialoog, wil hij een zinvolle bijdrage leveren aan het genezen van de kwalen van een wanhopige mensheid, zich nu op een eerlijke manier en zonder uitvluchten moet richten op de implicaties van de alles overkoepelende waarheid die de ontstaansreden van de beweging is: dat God één is en dat, ongeacht alle verschillende vormen van culturele expressie en menselijke interpretatie, religie evenzo één is.
25. Met elke dag die voorbijgaat groeit het gevaar dat de oplaaiende vuren van religieuze vooringenomenheid een wereldwijde brand zullen veroorzaken waarvan de gevolgen onvoorstelbaar zijn. Een dergelijk gevaar kan het burgerlijk bestuur niet op eigen kracht keren. Evenmin moeten wij onszelf wijsmaken dat het houden van pleidooien voor wederzijdse tolerantie op zich al kan volstaan om een eind te maken aan vijandschappen die zich op goddelijke sanctionering beroepen. Deze crisis vraagt van de religieuze leiders een breuk met het verleden die even radicaal is als de breuk die de weg voor de samenleving effende om af te rekenen met de even ondermijnende vooroordelen op het gebied van ras, sekse en nationaliteit. De enige rechtvaardiging voor het uitoefenen van invloed in gewetenszaken is gelegen in het dienen van het welzijn van de mensheid. Op dit belangrijkste keerpunt in de geschiedenis van de beschaving kunnen de eisen die dit dienen stelt niet duidelijker zijn. "Het welzijn van de mensheid, haar vrede en veiligheid zijn onbereikbaar", benadrukt Bahá'u'lláh, "tenzij en totdat haar eenheid blijvend tot stand is gebracht."

[Getekend: Het Universele Huis van Gerechtigheid]